

GRØNN OMSORG

I VESTFOLD

RESULTAT FRA
BRUKERUNDERSØKELSE
I TRE
GÅRDSBARNEHAGER

INNHold

Forord	side 2
1. Presentasjon av barnehagene	side 3
Holtegrenda familiebarnehage	side 3
Rannveigs gårdsbarnehage	side 4
Skaret økologiske barnehage	side 5
2. Sammendrag - resultater og forslag	side 6
3. Metode og utvalg	side 8
4. Resultater	side 8
4.1. Opplysninger om barnet/familien/husstanden	side 9
4.1.1 Fødselsår for barn i barnehage	
4.1.2 Antall år barnehage	
4.1.3 Mors og fars arbeidssituasjon	
4.1.4 Mors og fars ukentlige arbeidstid	
4.2. Opplysninger om barnehagetilbudet som barnet ditt benytter i dag	side 9
4.2.1 Hvilken plasstype benyttes	
4.2.2 Hva er gjennomsnittlig reell oppholdstid pr. uke	
4.2.3 Viktigste årsak til valg av barnehageplassen	
4.3. Ditt syn på det pedagogiske tilbudet i barnehagen, og omsorgen for ditt barn	side 11
4.3.1 Innholdet i det pedagogiske tilbudet	
4.3.2 Gård/natur	
4.3.3 Barnets trivsel og utvikling	
4.3.4 Høytider og merkedager	
4.4. Ditt syn på praktiske forhold og organisering i barnehagen	side 14
4.4.1 Gårdsdriften skaper ikke utrygt lekemiljø for barna	
4.4.2 Sikkerheten i forhold til dyra er god	
4.4.3 Sikkerheten inne i barnehagen er god nok	
4.4.4 Utelekeplassen gir gode muligheter til utfoldelse	
4.4.5 Det er god kvalitet på lekeutstyret inne i barnehagen	
4.4.6 Det er ikke tilstrekkelig sikkerhet på utelekeplassen	
4.4.7 Det er god kvalitet på lekeutstyret ute	
4.4.8 Det er for lite plass inne i forhold til antall barn	
4.5. Syn på informasjon, kontakt og samarbeid med barnehagen	side 15
4.5.1 Samarbeid og informasjon	
4.5.2 Informasjon ved henting og bringing	
4.5.3 Kjennskap til planlegging som foregår i barnehagen	

FORORD

Visjonen for Grønn omsorg er gjennom landbruksmiljøets mangfold å utvikle et variert tilbud til helse- og sosialsektoren, som bidrar til å gi enkeltmennesker økt livskvalitet og som gir økt sysselsetting i landbruket.

Grønn omsorg i Vestfold har vist at det er mulig å utvikle gode, alternative tiltak innen omsorgs-, undervisnings-, og helsesektoren i tilknytning til landbruket. Dette er et arbeid som har pågått over flere år (10 år), og som har vist gode resultater innen ulike områder, så som barnehage, barnevern, psykiatri og skole.

Fordi Grønn omsorg fortsatt er under utvikling er det viktig med oppfølging underveis av de ulike tiltakene som ledd i en videre planleggings- og utviklingsprosess.

Denne rapporten er en av flere resultatoppfølginger innen Grønn omsorg i Vestfold. Rapporten har sitt utgangspunkt i en brukerundersøkelse gjennomført i tre private barnehager i Vestfold. Alle tre barnehagene er definert som prosjekter innen Grønn omsorg. Rapporten presenterer resultater fra undersøkelsen som spesielt tar for seg samspillet mellom landbruket og barnehagedrift.

Målsettingen med rapporten er å være:

- et verktøy for kommuner som vil etablere alternative tilbud
- et verktøy for de som planlegger/er i gang med å etablere gårdsbarnehage
- markedsføre gode etablerere
- et verktøy for å videreutvikle gårdsbarnehagene

De tre private barnehagene som er med i undersøkelsen ligger i kommunene Tønsberg, Stokke og Larvik. Hver for seg representerer de ulike modeller, men har det til felles at de er tydelige på målet om å drive barnehage i tilknytning til gårdsbruket og dermed profilere seg på og markedsføre seg som; 1. gårdsbarnehage og 2. økologisk barnehage. I den forbindelse blir ulike sider av gårdsdrift og dyra på gården en viktig del av innholdet i barnehagedagen.

Det har vært lagt vekt på å lage en brukerundersøkelse som kunne gi svar på følgende:

- Har det noen betydning for valget av barnehage at den har tilknytning til gårdsbruk?
- Hvordan opplever foreldrene at gårdsbarnehagene har innvirkning på barns utvikling?
- Hvordan opplever brukerne kvaliteten i gårdsbarnehagetilbudet?

Den første del av rapporten består av barnehagenes presentasjon av seg selv. Andre del er et sammendrag av resultater og forslag til hva barnehagene bør vektlegge i videre arbeid. Metoder og resultater utgjør rapportens siste og mest omfattende del.

LPG Rådgivning ved Liv P Gjønnes ble bedt om å bistå i arbeidet med utarbeidelse og gjennomføring av brukerundersøkelsen.

Drammen 29.08.00

Liv P Gjønnes

1. Presentasjon av barnehagene

Holtegrenda familiebarnehage

Holt Nordre

STOKKE

Holtegrenda er en privateid familiebarnehage som drives på gården Holt Nordre i Stokke kommune. Det er 10 barn i alderen 1-6 år i basen på gården. I samarbeid med familiebarnehagen, som er nabo, og som har godkjenning for 7 barn, er vi totalt 17 barn i barnehagen hver dag.

På gården er det korn -og griseproduksjon som er næringsgrunnlaget. Den har 145 da. dyrket mark og 380 da. skog. Bonden har binæring som maskinentreprenør, og bondekona har økonomiutdanning og erfaring fra kontorarbeid med regnskap og administrasjon som ansvarsområde.

Med fire barn var ønsket stort om at mor kunne være hjemmearbeidende, og på det grunnlaget ble planene om å starte familiebarnehage til virkelighet. Jeg søkte et større miljø for barna, og ved å ta med nabogården i planene, ble det flere barn og flere voksne å jobbe sammen med.

Det er fint for barn å vokse opp i nærkontakt med naturen og være med på stell av dyrene. Vi har både kaniner, høner, sauer, ender og katter i barnehagen. Vi bruker skogen mye og har en flott uteplass bare ca. 300-400 meter å gå fra gården. Det er fin trening i å bruke kroppen sin og fint å lære å være ute og bli glad i naturen.

Holtegrenda familiebarnehage startet høsten 1998 med 15 barn. I tillegg til oss to som er eiere og jobber her, har vi en felles førskolelærer som er ansatt i 60% stilling, samt to assistenter og en sivilarbeider. De siste to årene har vi hatt en kombinert praktikantstilling, slik at den som har ansvaret for stell av grisene om morgenen også har hovedansvaret for utedyrene våre i barnehagetiden. Dette har vært en fin ordning som

har vært med på å binde driften med familiebarnehage sammen med den øvrige driften på gården.

En del av familiene har deltidsarbeidende mødre, og har derfor behov for 3-dagers barnehageplass pr. uke. Vi synes det er viktig å være behjelpelige med å gi det tilbudet som foreldrene ønsker, og har derfor vært oppe i 25 barn som går i barnehagen i løpet av uka.

Når man driver familiebarnehage mottar man statstilskudd for alle barn, på samme måte som i vanlige barnehager. Det er kommunen som godkjenner og har tilsynsansvar. Stokke kommune gir ikke kommunalt tilskudd til familiebarnehager, derfor får barnehagene sine inntekter i form av statsstøtte og foreldrebetaling.

Åpningstiden i barnehagen er fra kl. 07.30 til 16.15 fra mandag til fredag. Barnehagen er stengt i hele juli måned.

Jeg trives godt med å ha arbeidsplass hjemme. Det er travle og aktive dager, men jeg føler meg privilegert som har denne muligheten til å påvirke min egen arbeidsdag så mye. For oss som familie fungerer dette veldig bra, og jeg har til og med begynt på førskolelærerutdanning på deltid, to dager i uka. Jeg ser at det er mange fordeler ved å ha skolebakgrunn, men likevel vil jeg oppfordre alle til å tenke utradisjonelt, nytt og spennende.

• • •

«Livet er som et lerret.
Det gjelder å sette mest mulig farge på det!»

Danny Kaye

Rannveigs gårdsbarnehage

Tveitan gård

SEM

Rannveig og Sigvart Grorud overtok Tveitan gård i 1996. Sigvart er utdannet på Ås og er landbruksøkonom. Rannveig er utdannet førskolelærer og agonom. Vi har fire barn fra 0-10 år.

På gården er det ca. 250 mål dyrket mark og 250 mål skog. Vi har 30 vinterfora søyer, 2 hester, 4 høner og 4 katter. På gården er det en stor, gammel låve som er lite egnet til økonomisk husdyrhold, og et uhensiktsmessig stort framhus.

Med dette som utgangspunkt, og med et sterkt ønske om å starte opp med noe hjemme på gården, samt utnytte utdanning og interessefelt, ble barnehage en fin løsning. Vi er begge oppvokst på gård, og vet at det er en fin ramme rundt barndommen, med de verdier og muligheter det gir.

Høsten 1997 var vi klare med konseptet. Barnehagen er privateid, med 18 heldagsplasser for barn fra 1 til 6 år. Den har 4 ansatte, etablerer er styrer og pedagogisk leder. I tillegg er det to assistenter og en praktikant. Innelokalene er ca. 80m² og er en selvstendig enhet som er bygget om i framhuset. Uteområdet er inngjerdet, ulike lekeapparater er innkjøpt og parkeringsplass er anlagt. Åpningstiden er fra 07.30 til 16.30 hver dag.

Barnehagen holder stengt jul, påske og hele juli.

Barnehagen gir en ny inntjening til gården uten alt for store investeringer, og den gir lønn til de ansatte

på linje med de kommunale vilkår. Den er drevet som aksjeselskap. Barnehagen mottar statstilskudd, men ikke kommunal støtte. Prosjektet har mottatt BUMidler, og er et eksempel på hva Grønn omsorg kan være.

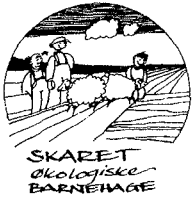
Hva har det gitt oss?

Jeg, Rannveig, kan være hjemme på gården og jobbe med det jeg trives med. Jeg kan bruke de ressursene jeg har i og rundt gården på en kjempefin måte. «Reiseveien» til min arbeidsplass består i ei innendørs trapp med tekoppen godt plassert i handa, fri for bekymringer for glatte veier.

Flere enn de som bor på gården kan nyte godt av dens goder. Jeg er hjemme når ungene mine kommer fra skolen, og kan i løpet av dagen få gjort litt forefallende gårdsarbeid med ungene i barnehagen. Dyrestellet kan jeg bruke lang tid på hver dag, fordi ungene liker å være lenge i fjøs og stall. Vi kan bruke skogen til turer og nyte været og årstidene. Vi spiser hjemmebakket brød ved langbord hver dag, uten å måtte se på klokka.

Denne måten å være bonde på gjør deg ikke ensom og nedfor. Du kan se frem til et stadig økende marked for din vare, og det er vel litt uvanlig i landbruket nå for tiden! Barnehageplass til egne unger er heller ikke dumt. Ungene trives med dyr rundt seg i landlige omgivelser sammen med voksne som liker seg og trives på jobb.

...

Skaret økologiske barnehage

Østre Hedrum

LARVIK

Skaret økologiske barnehage er etablert på gården Skaret i Østre Hedrum i Larvik kommune. Barnehagen ble etablert i august 1996 etter ett års forberedelse av virksomheten. Det ble i denne perioden foretatt en markedsundersøkelse i de mest aktuelle områdene rundt barnehagen.

Gården er en utmarksgård i et rikt kulturlandskapsområde, og har vært et deltidsbruk siden 1960 årene. Gården er på vel 600 mål hvor det meste er skog og utmark og litt dyrket mark. Gården består av mye kolle og fjell, og selve gårdsbruket ligger inne i skogen. Gården består av to sammenslåtte gårdsbruk og selve gårdsdriften drives fra den andre delen av gårdsbruket. Vi har foreløpig ikke overtatt gårdsbruket, men leier av Linas far.

Vi, Odd Steinar Moen og Lina Mørk med to barn, skulle flytte til hjemgården til Lina. Vi ønsket derfor litt mer liv på gården. Gjennom venner hadde vi hørt at det var behov for barnehageplasser i området. Vi hadde selv barn i barnehagealder og gode preferanser fra slektningers barndomsdager var spiren til ideen vår. Vi er begge utdannet innenfor økonomi/administrasjon, og ønsket å kombinere denne driften med arbeid utenfor gården. Vi ønsket å være delaktige begge to, men i dag arbeider Lina utenfor gården og Odd Steinar jobber i barnehagen. Han tar deltidsutdanning som førskolelærer.

Vi har naturen rett utenfor barnehageveggene, og bruker naturen i den daglige aktiviteten, og besøker

faste plasser i nærheten av gården. Vi har høner, griser og en familiehund som dyr på gården. Vi ønsker å motivere ungene til lek i naturen, heller enn å ha kunstige oppbygde utfordringer i form av lekeapparater. Uteplassen har grenser i naturen, den er ikke inngjerdet.

Vi mottok BU-midler til markedsundersøkelsen før oppstart. Vi bruker en del av egen bolig til barnehagens inneareal, og får derfor en god ressursutnyttelse av bygningsmassen på gården. Det er viktig å tenke ressurser ved etablering, slik at man også har muligheter til å få lønnsomhet som tilsvarende alternativt arbeid. Vi har i dag en arbeidsplass som engasjerer tre årsverk, og vi har 15 barn i barnehagen.

Barnehagedriften gir også et pluss/minusregnskap som ikke lar seg måle i rene penger. Vi er en voksen i familien som er hjemme, og dette kommer egne barn til gode. Belastningene på den andre siden er mye usynlig arbeid som blir gjort utenom barnehagens åpningstid. Siden deler av boligen er barnehage, kan den private delen bli noe liten.

Barnehagens inntekter består av statstilskudd og foreldrebetaling. Vi får et lite tilskudd fra Larvik kommune, noe som er kjærkomment.

Vi føler at vi har etablert en positiv møteplass for bygdesamfunnet og er eneste barnehage i området som samler barna i denne skolekretsen.

...

2. Sammendrag – resultater og forslag

Valget om å gjennomføre en brukerundersøkelse i Rannveigs gårdsbarnehage, Holtegrenda familiebarnehage og Skaret økologiske barnehage kom blant annet som en konsekvens av en veiledningsprosess over en lengre periode blant etablerere innen Grønn omsorg. Videreutvikling av barnehage tilbudene i de tre private gårdsbarnehagene var et av temaene i denne veiledningsprosessen. Som grunnlag for nye strategier og planer var det viktig å innhente nåværende brukeres synspunkter på barnehagedriften. Eierne av de tre private barnehagene utarbeidet i fellesskap et spørreskjema til bruk i barnehagene. Det ga eierne mulighet til å sammenligne sine egne resultater med resultatene for alle tre barnehagene samlet og å ha dette som utgangspunkt for en felles drøfting om utviklingsmulighetene for gårdsbarnehagene innen Grønn omsorg.

Spørreundersøkelsen var omfattende og tok for seg de fleste sidene rundt barnehagedrift. Samtidig forsøkte en å få fram synspunkter fra foreldrene på samspillet mellom barnehagedrift og landbruket. Det er utarbeidet en rapport til hver av de tre barnehagene som gir en oppsummering av svarene fra brukerne i den enkelte enhet. Som beskrevet i forordet viser denne rapporten resultatene av foreldrenes tilbakemeldinger på barnehagedrift i tilknytning til landbruksmiljøet. Resultatene av brukerundersøkelsene i de tre private barnehagene er svært positive. Oppsummeringen av resultatene viser at foreldrene er bevisst på valg av barnehageplass og at det har hatt stor betydning at plassen har hatt tilknytning til et gårdsbruk.

Foreldrene gir uttrykk for at gårdsbarnehage er viktig for sine barn. De opplever at barna lærer mye om dyr, natur og gårdsvirksomhet og at barna får et bedre forhold til dyr ved å gå i en gårdsbarnehage. Ikke desto mindre ønsker de at gårdsdriften og barnas samvær med dyra i enda større grad skal prege barnehagens hverdag.

De tre gårdsbarnehagene får alle svært gode tilbakemeldinger på spørsmålene om barns trivsel og utvikling og det sosiale klima i barnehagen.

Tilbakemeldingene viser også at foreldrene finner sikkerheten i forhold til dyr og gårdsdrift gode.

Barnehage tilbud i tilknytning til Grønn omsorg har gjennom denne brukerundersøkelsen vist sin berettigelse som et svært godt alternativ til andre barnehage tilbud. Barnehage tilbudet bør derfor videreutvikles innenfor rammene av det enkelte gårdsbruket. Det er viktig å følge opp de tilbakemeldingene foreldrene har gitt i disse tre barnehagene. Ikke minst gjelder det sikkerheten i gårdsbarnehagene og ønskene fra foreldrene om større vektlegging av aktiviteter i tilknytning til gårdsvirksomheten og dyrehold.

Gjennom disse tre etableringene er det skapt 14 nye årsverk i landbruket. Det har hatt betydning ikke bare for bonden, men også for andre i lokalsamfunnet. Etableringene har gitt bøndene muligheter til å kombinere annen yrkeserfaring og utdanning i tilknytning til gårdsvirksomheten og samtidig bidratt til å opprettholde bondens selvstendighet. De har skapt seg eget utkomme gjennom egen virksomhet og tatt i bruk og utnyttet gårdens ressurser på en ny måte. Dermed har de gjort det mulig å opprettholde en selvstendig livsform og en forankring i lokalmiljøet. Gårdsbrukene har blitt møtesteder for mange mennesker i alle aldre gjennom hele året og gjennom sin virksomhet er de med på å bygge opp barns identitet og verdier gjennom opplevelser i natur og landbruk.

I tillegg har kommunene Tønsberg, Stokke og Larvik fått et ekstra tilskudd til barnehagefeltet, både i forhold til kvantitet og kvalitet.

Med utgangspunkt i foreliggende resultater driver disse tre gårdsbarnehagene svært konkurransedyktige og markedsrettet barnehage tilbud.

RESULTATER:

1. Antall barn

56 barn har til sammen plass i de tre barnehagene. For undersøkelsen samlet er svarprosenten 79%. Det er en høy svarprosent sammenlignet med tilsvarende undersøkelser. De yngste barna er født i 1999, de eldste i 1994. Antall år barna har gått i barnehage er fra 4 måneder til 4 år. Gjennomsnittlig oppholdstid pr. uke er 24,4 timer.

2. Årsaker til valg av barnehage

Foreldrene oppga følgende to viktigste årsaker ved valg av barnehageplass: «Barnehagen er en trygg og stabil ordning» og «Barnehagen er en gårdsbarnehage».

3. Pedagogisk innhold

Det gis svært positiv tilbakemelding fra foreldrene på innholdet i det pedagogiske tilbudet. Foreldrene ønsker mer vekt på aktiviteter tilknyttet gårdsvirksomheten og dyrehold.

4. Aktiviteter

Foreldrene ønsker at barna skal være med på aktiviteter i tilknytning til gård og natur. 65% av de som svarer på dette spørsmålet er helt enig i at barna skal være med på hesteaktiviteter. 97,8% av foreldre sier seg helt enig i at det er viktig at barna opplever samvær med dyr.

5. Barns trivsel og utvikling

Tilbakemeldingene som gjelder barns trivsel og utvikling er svært gode. Alle foreldrene har inntrykk av at barnet trives i barnehagen og 97% sier seg enig i at barna har et godt forhold til personalet. De er fornøyd med det sosiale klima og mener at barna har fått gode venner i barnehagen. Foreldrene gir uttrykk for at rammene rundt gårdsbarnehagene gjør det mulig å tilføre barna ekstra opplevelser og erfaringer. Foreldrene mener dyrene har god innvirkning på barna og at barna får et bedre forhold til dyr ved å gå i disse barnehagene. Noen få gir uttrykk for at barnehagedagen kan virke for hektisk og at det kan være mye uro blant barna.

6. Barnehagens fysiske forhold

De fysiske forholdene i barnehagene vurderes som gode. Det gjelder sikkerheten i forhold til gårdsdriften, sikkerheten i forhold til dyra og sikkerheten inne i barnehagen. Sikkerheten på utelekeplassen og kvaliteten på lekeutstyret ute får ikke like god tilbakemelding.

7. Barns kjennskap til gårdsdrift

Foreldrene er godt fornøyd med at barna får kjennskap til gårdsdriftens naturlige års/dagsrytme.

8. Foreldres trygghet

Foreldrene er trygge for at barna har det godt og trygt i barnehagene og de tror personalet bryr seg om deres barn. Foreldrene føler at de blir tatt på alvor..

9. Barnehagens årsplan

Foreldrene kjenner innholdet i årsplanen og gir uttrykk for at det i overveiende grad er samsvar mellom plan og praktisk arbeid. Imidlertid er foreldrene delte i synet på, og opplevelsen av, sin deltakelse i planprosessen i barnehagene.

FORSLAG TIL SIKKERHETS- OG UTVIKLINGSTILTAK

1. Barnehagene bør i større grad legge vekt på aktiviteter knyttet til gårdsdrift og dyrene på gården.
2. Barnas bruk av kniv sammen med voksne og sikkerheten på gårdene bør være tema til drøfting i barnehagene. Videre må barns deltakelse i hesteaktiviteter tas opp som eget tema med foreldrene i barnehagen som har hest på gården.
3. Sikkerheten på utelekeplassen og kvaliteten på lekeutstyret ute bør drøftes i foreldregruppene før eventuelle endringer gjennomføres.
4. Årsplanene bør tydeliggjøre og framheve gårdsbarnehagenes målsettinger.
5. Hele planprosessen bør vurderes på nytt, både i personalgruppene og i foreldregruppene. Det bør legges stor vekt på foreldrenes deltakelse i planarbeidet.

3. Metode og utvalg

Utgangspunktet for arbeidet med brukerundersøkelser er et ledd i et opplæringsprogram. Målet er at eierne av barnehagene selv skal kunne gjennomføre nye brukerundersøkelser på egen hånd etter behov.

Kvalitetssikring

Å gjennomføre brukerundersøkelser er et ledd i å kvalitetssikre arbeidet i barnehagene. Barne- og familiedepartementet ser det som et viktig virkemiddel for eiere av barnehager i deres planleggingsarbeid. Departementet har utarbeidet et veiledningshefte: «Gjennomføring av behovs- og brukerundersøkelser i barnehagesektoren» som en hjelp til å gjennomføre slikt arbeid. Dette veiledningsheftet er brukt som utgangspunkt for arbeidet med brukerundersøkelsen i de tre gårdsbarnehagene.

Spørreskjemaet som er utviklet i denne sammenhengen var et godt utgangspunkt for bearbeiding og videreutvikling blant eierne av de tre barnehagene. Spørreskjemaet ble utvidet på en del punkter, særlig i tilknytning til spørsmål rundt barnehagenes gårdsdrift og dyrehold. Eierne av barnehagene ønsket å se om gårdsbarnehagene var viktig for brukerne. De ønsket også foreldrenes synspunkter på det pedagogiske innholdet og de fysiske og sikkerhetsmessige forholdene i tilknytning til en gårdsbarnehage.

Hovedemner

Det ble et omfattende spørreskjema med fem hovedemner. Disse var:

- * Opplysninger om barnet/familien/husstanden
- * Opplysninger om barnehagetilbudet som barnet benytter i dag
- * Syn på praktiske forhold og organisering i barnehagen
- * Syn på informasjon, kontakt og samarbeid med barnehagen
- * Syn på det pedagogiske tilbudet i barnehagen, og omsorgen for ditt barn

Hvert av hovedemnene var delt inn i ulikt antall tema. Hoveddelen av spørreskjemaet gir grunnlag for å få fram brukernes subjektive synspunkter på barnehagetilbudet. En valgte å bruke åpne og lukkede spørsmål. De lukkede spørsmålene åpnet for å gi tilbakemelding på hvor fornøyd brukerne var ved å rangere innenfor en skala fra helt enig til helt uenig.

De fleste spørsmålene var bygd opp slik. Det ble satt av plass under de ulike hovedemnene til kommentarer på ulike tema. I tillegg avsluttet spørreskjemaet med et eget åpent spørsmål.

Noen få tilpasninger til den enkelte barnehage ble gjort ut fra eiers ønske.

To av barnehagene er en-avdelings heldags barnehager og den tredje en to-avdelings familiebarnehage. For at materialet skulle bli tilstrekkelig ble det vurdert som viktig at alle foreldrene fikk tildelt spørreskjema. Foreldrene fikk ett spørreskjema for hvert enkelt barn. I utarbeidelsen av spørreskjemaet var en opptatt av å sikre respondenten anonymitet. De besvarte spørreskjemaene ble derfor sendt i lukket konvolutt direkte til konsulent som har bearbeidet dataene.

Før utsendelse til foreldrene ble spørreskjemaet prøvd ut i to av barnehagene. I en barnehage ble det gitt tilbakemelding på at skjemaet virket noe omfattende, men en valgte likevel å sende spørreskjemaet ut slik det opprinnelig var utarbeidet. Eierne av barnehagene har informert administrasjonene i sine respektive kommuner om at de gjennomfører brukerundersøkelser med utgangspunkt i departementets veileder. Det vil kunne åpne for å se resultatene fra disse undersøkelsene i sammenheng med eventuelle brukerundersøkelser i andre barnehager.

4. Resultater

Tre barnehager deltok i undersøkelsen. Det er Rannveigs gårdsbarnehage, Holtegrenda familiebarnehage og Skaret økologiske barnehage.

Rannveigs gårdsbarnehage er en en-avdelings heldags barnehage med plass til 22 barn. Holtegrenda familiebarnehage er en heldagsbarnehage med to avdelinger og plass til 22 barn. Avdelingene ligger i nærheten av hverandre og store deler av dagen er barna og de voksne sammen, særlig i uteaktiviteter. Da benyttes den ene avdelingens lokaler og utelekeplass.

Skaret økologiske barnehage er en en-avdelings heldags barnehage som i dag gir plass til 12 barn.

Da svarfristen var ute var det i alt innkommet 45 svar.

	<i>Antall</i>	<i>Av alle</i>
Rannveigs gårdsbarnehage	17	77 %
Holtegrenda familiebarnehage	17	77 %
Skaret økologiske barnehage	11	92 %
SUM	45	80 %

Svarprosenten er høy i alle de tre barnehagene.

4.1. Opplysninger om barnet/-familien/husstanden

4.1.1 Fødselsår for barn i barnehage

Barna i de tre barnehagene er født i årene 1994 til 1999.

4.1.2 Antall år i barnehage

I gjennomsnitt har barna gått i barnehage i 2 år. Antall år i barnehage fordeler seg fra 4 mnd. til fire år.

4.1.3 Mors og fars arbeidssituasjon

Spørreskjemaet inneholdt spørsmål om mors og fars arbeidssituasjon. Det var fire svaralternativer.

	<i>Mors arbeidssituasjon</i>		<i>Fars arbeidssituasjon</i>	
	<i>Antall</i>	<i>% av alle</i>	<i>Antall</i>	<i>% av alle</i>
Lønnet arbeid/-egen næring	39	86,7	40	88,9
Student/-skoleelev	1	2,2	1	2,2
Hjemmeværende	3	6,7	1	2,2
Annet	2	4,4	1	2,2

86,7 % av mødrene er i arbeid. Tilsvarende prosent for fedrene er 88,9. Det er 2 av foreldrene som oppgir at de er studenter og 4 er hjemmeværende. 3 personer krysser av for annet og oppgir at de er i permisjon. Det er ingen vesentlige forskjeller i mors og fars arbeidssituasjon.

4.1.4 Mors og fars ukentlige arbeidstid

	<i>Mors ukentlige arbeidstid</i>		<i>Fars ukentlige arbeidstid</i>	
	<i>Antall</i>	<i>% av alle</i>	<i>Antall</i>	<i>% av alle</i>
Under 20 timer pr. uke	8	17,8	2	4,4
20 - 30 timer pr. uke	11	24,4		
30 - 40 timer pr. uke	18	40,0	24	53,3
Over 40 timer pr. uke	3	6,7	15	33,3
Manglende data	5	11,1	4	8,9

40 % av mødrene arbeider 30 - 40 timers uke. Tilsvarende for fars arbeidstid er 53%. Det er langt flere fedre som arbeider over 40 timer pr. uke enn mødre, henholdsvis 33% og 6,7%.

4.2. Opplysninger om barnehagetilbudet som barnet ditt benytter i dag

Hovedemne 2 inneholder 3 hovedtemaer. Her gis det rom for å komme med egne kommentarer til barnehagetilbudet.

4.2.1 Hvilken plasstype benyttes?

<i>Plasstype</i>	<i>Antall</i>	<i>% av alle</i>
Heldagstilbud	23	51,1
Delt heldagstilbud	20	44,4
Manglende data	2	4,4

De 43 barna fordeler seg stort sett likt på heldagstilbud og delt heldagstilbud.

4.2.2 Hva er gjennomsnittlig reel oppholdstid pr. uke?

<i>Ukentlig</i>	<i>antall timer</i>
Gjennomsnitt	24,4
Minimum	6,5
Maksimum	45,0

Gjennomsnittlig oppholdstid i barnehagen er 24,4 timer pr. uke. Det er store variasjoner i ukentlig oppholdstid, fra 6,5 timer til 45 timer.

4.2.3 Viktigste årsak til valg av barnehageplassen

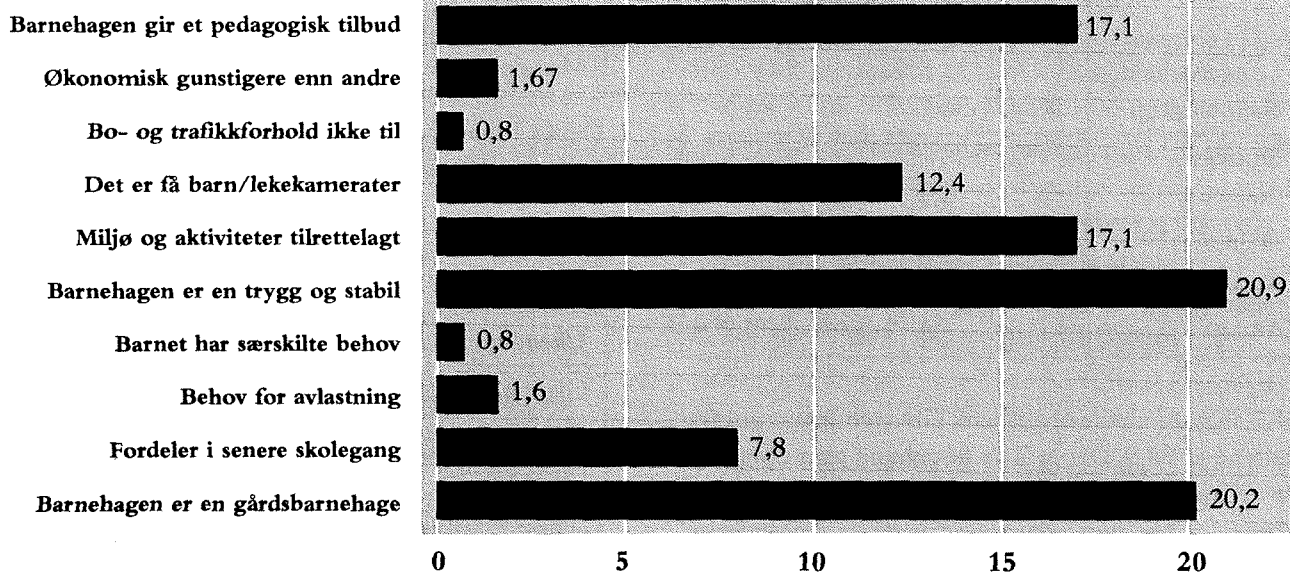
Spørsmålet inneholdt 11 årsaker. Foreldrene ble bedt om å krysse av for de tre viktigste årsakene til at nettopp denne barnehageplassen blir benyttet framfor andre ordninger.

Hva er de viktigste årsakene til at du /dere ønsker å benytte barnehageplassen framfor andre ordninger? Kryss av for de tre viktigste årsakene		
	Antall	% de som svarte
Barnehagen er en trygg og stabil ordning	27	60,0
Barnehagen er en gårdsbarnehage	26	57,8
Miljø og aktiviteter i barnehagen er tilrettelagt for barnas behov	22	48,9
Barnehagen gir et pedagogisk tilbud	22	48,9
Det er få barn/lekekamerater i nærheten	16	35,6
Barna har fordeler av barnehageoppholdet i senere skolegang	10	22,2
Andre årsaker	7	15,6
Jeg/vi har behov for avlastning, og får det best ved å benytte barnehagen	2	4,4
Barnehagen er økonomisk gunstigere enn andre aktuelle ordninger	2	4,4
Barnet har særskilte behov/er funksjonshemmet og trenger ekstra stimulering	1	2,2
Bo- og /eller trafikkforholdene der vi bor er ikke tilfredsstillende	1	2,2

Tabellen gir svarene i prioritert rekkefølge slik de ble avgitt av de som deltok i undersøkelsen.

«Barnehagen er en trygg og stabil ordning» rangeres høyest, 60 %. «Barnehagen er en gårdsbarnehage» kommer nesten like høyt, 57,8 % sier dette er viktig. «Miljø og aktiviteter i barnehagen er tilrettelagt for barnas behov» og «Barnehagen gir et pedagogisk tilbud» får begge 48,9 %. Bare en familie oppgir at barnet har særskilte behov, og bare en krysser av for at bo- og/eller trafikkforhold ikke er tilfredsstillende.

Tilbakemeldingene er svært positive for barnehagene. Eierne av barnehagene har alle tre en klar visjon om at gårdsbruket og nærmiljøene til gårdsbrukene representerer svært viktige bidrag i barns oppvekst. Foreldrene gir tilbakemeldinger om at gårdsbarnehage er en av de viktigste årsakene til at de valgte disse barnehagene til sine barn.

En grafisk framstilling av viktige årsaker til valg av barnehage.

4.3. Ditt syn på det pedagogiske tilbudet i barnehagen, og omsorgen for ditt barn

Dette hovedemne har fem hovedtema med i alt 40 ulike påstander. De påstandene med høyest svarprosent er rangert først.

4.3.1 Innholdet i det pedagogiske tilbudet

Det første tema har 8 påstander om det pedagogiske tilbudet.

Påstand	Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig
Barna er for mye inne i barnehagen		2,2	4,4	93,3
Barnehagen bidrar positivt til mitt barns utvikling og læring	93,2	6,8		
Innholdet i barnehagedagen er godt tilpasset mitt barns alders- og utviklingstrinn	86,7	11,1	2,2	
Barnehagen gjør god bruk av muligheten i nærmiljøet	86,7	11,1	2,2	
Det er for få turer og utflukter	2,2	8,9	8,9	80,0
Personalet bestemmer for mye av barnas aktiviteter		7,0	18,6	74,4
Barna lærer mye om dyr og gårdsdrift i barnehagen	62,2	31,1	4,4	2,2
Det er for lite aktiviteter knyttet til dyrene på gården	2,4	14,3	31,0	52,4

Foreldrene sier seg svært godt fornøyd med det pedagogiske innholdet i barnehagen. Det gjelder i forhold til det enkelte barns utvikling og i forhold til barnehagenes bruk av utemiljøet. Når det gjelder aktiviteter knyttet til gårdsdrift er bildet litt mer nyansert. 8 av 11 foreldre til barn født i 1998/1997 sier at barna lærer mye om gårdsdrift mens de tilsvarende tall for barn født i 1994/1995/1996 er 20 av 33. Det kan tyde på at foreldre til de eldste barna har et ønske om at barna skal lære mer om dyr og gårdsdrift i tillegg til det de lærer i dag. Tilbakemeldingene er tilsvarende for påstanden « Det er for lite aktiviteter knyttet til dyrene på gården».

Barnehagenes hovedmålsettinger er at innholdet i barnehagene skal ha tilknytning til gårdsbrukene, dyrene og naturen. Sees dette i sammenheng med at 57,8% av foreldrene valgte gårdsbarnehage som et av tre viktige punkter i valget av barnehageplass gir det personalet utfordringer i å gi barna et pedagogisk

innhold som synliggjør dette i praktisk arbeid i barnehagen. Særlig gårdstilknytning og kontakten og aktiviteter knyttet til dyrene bør stå i fokus for en videreutvikling av det pedagogiske innhold i barnehagene, både med utgangspunkt i barnehagenes målsettinger og foreldrenes tilbakemeldinger. Foreldrene opplever i større grad at barnehagene tar i bruk nærmiljøet som en del av det pedagogiske innholdet.

4.3.2 Gård/natur

Til dette punktet er det 10 påstander

Påstand	Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig
Barna er for møkkete i klærne og lukter vondt				100,0
Det er viktig at barna opplever samvær med dyr		97,8	2,2	
Barna bruker pinner og naturmaterialer i for stor grad	9,3	2,3	2,3	86,0
Det er greit at barna bruker kniv sammen med de voksne	75,6	13,3	6,7	4,4
Sikkerheten på gården er tilfredsstillende	72,1	25,6		2,3
Det er viktig at barna bruker gårdens produkter i aktiviteter og måltider i barnehagen	68,2	27,3		4,5
Jeg vil at mitt barn skal være med på hesteaktiviteter	65,6	28,1	3,1	3,1
Jeg synes mitt barn utvikler respekt for naturen	60,0	40,0		
Det er for lite aktiviteter knyttet til gårdsvirksomheten	4,8	26,2	19,0	50,0
Jeg kjenner reglene for hva barna får lov til på gården av de voksne	22,2	22,2	37,8	17,8

Foreldrene gir i overveiende grad positiv tilbakemelding til påstandene under punktet gård og natur. 97,8% av foreldrene er helt enig i påstanden om at det er viktig at barna opplever samvær med dyr og 86% er helt uenig i at naturmaterialer blir brukt i for stor grad i lek i barnehagen.

Noen påstander under dette punktet bør likevel drøftes med foreldrene. Det gjelder særlig påstandene «Det er greit at barn bruker kniv sammen med de voksne» og «Sikkerheten på gården er tilfredsstillende». Her svarer 75,6% og 72,1% foreldrene at de er helt enig i disse påstandene. Noen foreldrene gir dermed uttrykk for at de er noe usikre til innholdet i disse to påstandene.

Personalet bør se på innholdet i reglene for hva barna får lov til på gården av de voksne før de informerer og eventuelt drøfter med foreldrene disse reglene. Bare 22,2% av foreldrene sier at de er helt enig i at de kjenner reglene i dag.

13 av 42 foreldre sier seg delvis enig eller helt enig i påstanden om at det er for lite aktiviteter knyttet til gårdsvirksomheten. Mange foreldre i de tre barnehagene har helt bevisst valgt plass i en gårdsbarnehage. En antar at de har et klart ønske om at gårdsvirksomhet og samvær med dyr skal være synlig i barnehagedagen. Innholdet i påstanden bør drøftes med foreldrene, gjerne i forbindelse med utarbeidelse av årsplanen.

Sikkerheten i tilknytning til de ulike aktivitetene i barnehagene er viktig og dette punktet bør drøftes med foreldrene i de to barnehagene.

En av de tre barnehagene stilte følgende påstand: «Jeg synes mitt barn utvikler respekt for naturen». 60% av foreldrene i denne barnehagen sier seg helt enig i denne påstanden.

4.3.3 Barnets trivsel og utvikling

Fjerde hovedtema inneholder åtte påstander om barnets trivsel og utvikling

Påstand	Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig
Jeg har inntrykk av at mitt barn trives i barnehagen	100,0			
Barnet mitt har et godt forhold til personalet i barnehagen	97,8	2,2		
Jeg har inntrykk av at det er et godt sosialt klima i barnehagen	93,3	6,7		
Barnet mitt har gode venner i barnehagen	88,9	11,1		
Barnehagedagen virker for hektisk		2,2	15,6	82,2
Jeg har inntrykk av at dyrene har god innvirkning på mitt barns trivsel	75,6	11,1	13,3	
Jeg føler at mitt barn har et bedre forhold til dyr ved å gå i en gårdsbarnehage	72,7	18,2	6,8	2,3
Det er mye uro blant barna i barnehagen		6,8	22,7	70,5

Tilbakemeldingene som gjelder barns trivsel og utvikling er svært gode. Alle foreldrene har inntrykk av at barnet trives i barnehagen og 44 av foreldrene sier seg enig i at barna har et godt forhold til personalet. De er fornøyde med det sosiale klima og de mener at barna har fått gode venner i barnehagen.

Også under dette hovedtema får barnehagene gode tilbakemeldinger fra foreldrene om at dyrene i tilknytning til gårdsbarnehage har god innvirkning på barna og at barna får et bedre forhold til dyr ved å gå i gårdsbarnehage.

4.3.4 Høytider og merkedager.

Foreldrene ble stilt 8 spørsmål om høytider og merkedager i barnehagene. Foreldrene er i stor grad fornøyd med hvordan barnehagene markerer slike dager i alle tre barnehagene. På spørsmål om foreldrene ønsker at barna skal lære mer om gårdstradisjoner svarer 88,9 % helt enig og delvis enig til dette.

For en nærmere gjennomgang av resultatene av disse spørsmålene henvises til rapportene til den enkelte barnehage.

4.4. Ditt syn på praktiske forhold og organisering i barnehagen.

Dette hovedemne er delt inn i tre hovedtemaer som går på fysiske forhold, organisering og mat i barnehagen.

I denne rapporten ser en spesielt på resultatene på spørsmålene fra foreldrene rundt de fysiske forholdene i barnehagene.

Fysiske forhold og sikkerhet i barnehagen

Under området «De fysiske forholdene og sikkerheten i barnehagen» var det 8 påstander. Foreldrene skulle krysse av på en skala fra helt enig til helt uenig. Påstandene som er rangert høyest er satt først.

4.4.1 Gårdsdriften skaper ikke utrygt lekemiljø for barna

	<i>Antall</i>	<i>% av de som svarte</i>
Helt enig	38	90,5
Delvis enig	1	2,4
Delvis uenig	2	4,8
Helt uenig	1	2,4

4.4.2 Sikkerheten i forhold til dyra er god

	<i>Antall</i>	<i>% av de som svarte</i>
Helt enig	38	88,4
Delvis enig	4	9,3
Delvis uenig	1	2,3

4.4.3 Sikkerheten inne i barnehagen er god nok

	<i>Antall</i>	<i>% av de som svarte</i>
Helt enig	38	86,4
Delvis enig	6	13,6

4.4.4 Utelekeplassen gir gode muligheter til utfoldelse

	<i>Antall</i>	<i>% av de som svarte</i>
Helt enig	38	84,4
Delvis enig	4	8,9
Delvis uenig	3	6,7

4.4.5 Det er god kvalitet på lekeutstyret inne i barnehagen

	<i>Antall</i>	<i>% av de som svarte</i>
Helt enig	34	79,1
Delvis enig	6	14,0
Delvis uenig	3	7,0

4.4.6 Det er ikke tilstrekkelig sikkerhet på utelekeplassen

	<i>Antall</i>	<i>% av de som svarte</i>
Helt uenig	28	65,1
Delvis uenig	8	18,6
Delvis enig	2	4,7
Helt enig	5	11,6

4.4.7 Det er god kvalitet på lekeutstyret ute

	<i>Antall</i>	<i>% av de som svarte</i>
Helt enig	20	44,4
Delvis enig	17	37,8
Delvis uenig	6	13,3
Helt uenig	2	4,4

4.4.8 Det er for lite plass inne i forhold til antall barn

	<i>Antall</i>	<i>% av de som svarte</i>
Helt uenig	18	40,9
Delvis uenig	11	25,0
Delvis enig	11	25,0
Helt enig	4	9,1

Foreldrene er i stor grad enig i at de fysiske forholdene i barnehagene er gode. Til de fire påstandene om sikkerheten i barnehagene sier 84% av foreldrene seg helt enig i at sikkerheten er god. Foreldrene er fornøyd med sikkerheten i forhold til gårdsdriften og dyra på gården. 93% svarer at de er helt enig/delvis enig i at det er god kvalitet på lekeutstyret inne i barnehagen. Når det gjelder påstanden om at sikkerheten på utelekeplassen ikke er tilstrekkelig god, svarer 16%

delvis enig/helt enig på dette. Det gir grunnlag for å drøfte denne påstanden med foreldrene i barnehagene. 8 foreldre sier de er delvis uenig/helt uenig i påstanden om at det er god kvalitet på lekeutstyret ute. 33% av foreldrene er helt enig/delvis enig i at det er for lite inneareal i forhold til antall barn. De tre bar-

nehagene som er med i denne undersøkelsen er alle tre opptatt av å utnytte gårdens muligheter, særlig med tanke på uteområdene i direkte tilknytning til gården og områdene rundt. Naturen er et viktig del av barnehagedriften i tillegg til gårdstilknytningen. Fokus er derfor i stor grad satt på utemiljøene.

4.5. Syn på informasjon, kontakt og samarbeid med barnehagen

I denne delen har en valgt å oppsummere kort resultatene fra tre av hovedtemaene til dette punktet i undersøkelsen.

4.5.1 Samarbeid og informasjon

Foreldrene ble stilt 10 spørsmål til samarbeid og informasjon. I denne sammenhengen vil en framheve at foreldrene i de tre barnehagene gir uttrykk for at de er trygge for at barna har det bra i barnehagen og at personalet bryr seg om deres barn. Foreldrene opplever at de stort sett føler seg velkommen til å være i barnehagen. 17,8% av foreldrene oppgir at de vet for lite om hverdagen i barnehagen.

4.5.2 Informasjon ved henting og bringing

Til hovedtema om henting og bringing er det i alt 9 punkter. Foreldrene ble bedt om å krysse av for de tre punktene de mente var viktigst. Tabellen under gir en oversikt over foreldrenes tilbakemelding.

<i>Hva slags informasjon ønsker du å få ved henting av barnet?</i>	<i>Antall</i>	<i>% alle</i>
Om barnet har hatt noen problemer	40	88,9
Hva har de gjort i barnehagen	31	68,9
Hva har de arbeidet med i gårdsbarnehagen	16	35,6
Mat, stell og soving	14	31,1
Neste dags planer	11	24,4
Sko/ tøy o.l	11	24,4
Hvem barnet har lekt med	8	17,8
Hva barnet har lekt med	6	13,3

40 av 45 foreldre har krysset av for at de ønsker å vite om barnet har hatt problemer i løpet av barnehagedagen. 31 foreldre 68,9% ønsker informasjon om hva de

har gjort i barnehagen. 35% ønsker informasjon om hva de har arbeidet med i gårdsbarnehagen. Blant foreldre med barn i de yngste aldersgruppene oppgir 5 av 12 foreldre at de ønsker informasjon om dette. Foreldre er i liten grad opptatt av hvem barnet har lekt med og hva barnet har lekt med.

4.5.3 Kjennskap til planlegging som foregår i barnehagen

Tredje hovedtema inneholder 10 påstander om planleggingen i barnehagen. Her er en kort oppsummering av resultatene.

Tilbakemeldingene fra foreldrene viser at barnehagene har lagt arbeid i å informere om årsplanene. En stor andel av foreldrene gir tilbakemelding på at de kjenner innholdet i årsplanene og gir uttrykk for at de ser at årsplanen er et viktig arbeidsredskap for personalet.

67,5% av foreldrene sier seg helt enig i at gårdsvirksomheten er en del av barnehagens årsplan. 14% av foreldrene svarer at innholdet i årsplanen i liten grad preger det praktiske arbeidet i barnehagen.

Barnehagene bør vurdere om målene kommer tydelig fram i årsplanene og samtidig vurdere om det er god sammenheng mellom mål og faktisk arbeidsutførelse. Tilbakemeldingene viser også hvordan foreldrene opplever dagens praksis rundt planarbeidet i barnehagene. Svarene fra foreldrene som gjelder medvirkning i barnehagenes planprosesser varierer. Mange vil være med i evalueringsprosessene, få vil delta i barnehagenes planlegging. 38,5% av foreldrene føler at de ikke blir involvert i planarbeidet og 30,9% synes det er vanskelig å påvirke innholdet i årsplanen.

Tilbakemeldingene fra foreldrene til disse punktene gir grunn for videre bearbeiding i den enkelte barnehage. Det gjelder både i personalgruppa og i foreldregruppa. I følge lov om barnehager med forskrifter skal foreldrene være aktivt med i planprosessene i barnehagen.

**Ranveigs
gårdsbarnehage**

Andebuveien 225

3170 Sem

Tlf. 33 31 49 25 /

33 36 82 43

**Holtegrenda
familiebarnehage**

Holt

3160 Stokke

Tlf. 33 33 91 61

**SKARET
Økologiske
BARNEHAGE**

Skaret

3220 Sandefjord

Tlf. 33 11 48 94

Oppdragsgiver: Fylkesmannen i Vestfold, Landbruksavdelingen Statens Park
Postboks 2264 Postterminalen, 3103 Tønsberg. Tlf. 33 37 23 50.